

การเขียนเชิงวิชาการในระดับอุดมศึกษา

การเขียนเชิงวิชาการในระดับอุดมศึกษา (Academic Writing for Tertiary Level) เป็นทักษะการเขียนขั้นสูงซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถต่อยอดและขยายขอบเขตความรู้วิทยาการต่าง ๆ ในศาสตร์ของตน เพื่อพัฒนาสังคมให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การเขียนงานเชิงวิชาการที่มีคุณภาพควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของกระบวนการเขียน ตั้งแต่การวางแผนงานเขียน การคิดสรรเนื้อหา และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้อ่านและบริบททางวิชาการ เพื่อให้ได้งานเขียนที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์และรูปแบบของงานเขียนเชิงวิชาการแต่ละประเภท

ความหมาย

การเขียนเชิงวิชาการในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยใช้การสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์และประเมินข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วน มีการอ้างอิงเหตุผลสนับสนุนจากเอกสาร หลักฐานที่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ แล้วนำเสนอในรูปแบบของงานเขียนที่มีจุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ภาษาแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของสาขาวิชา

ความเป็นมา

การเขียนเชิงวิชาการเป็นหนึ่งในทักษะการเขียนขั้นสูงที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนานาบุคลากรในสังคมให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) เนื่องจากการเขียนเชิงวิชาการเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาบุคคลให้สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการแสวงหา วิเคราะห์ จัดระบบและประมวลข้อมูลความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และการกระจายความรู้อันจะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสังคมและประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป ดังที่ ชแลบ แกรลและ โคลอมบี (Schleppegrell and Colombi, 2002: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงวิชาการสรุปได้ว่า การเขียนเชิงวิชาการเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสังคมให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลในสังคมได้ติดตามความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ และช่วยในการรวบรวมข้อมูลความรู้ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้ การเขียนเชิงวิชาการยังเป็นทักษะกระบวนการสำคัญที่มนุษย์สามารถ

นำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลและแหล่ง
ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนขยายขอบเขตความรู้และ
โลกทัศน์ของตนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ การเขียนเชิงวิชาการจึงถือเป็น
ทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
ที่ต้องปลูกฝังและพัฒนาให้แก่บุคคลที่อยู่ในสังคม
เศรษฐกิจฐานความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียน
ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการ
พัฒนาสังคมและประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป สถาบัน
การศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา
ผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ รักการค้นคว้า สามารถ
สร้างสรรค์ พัฒนาและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ใน
สาขาวิชาที่เรียนและความรู้เกี่ยวกับประเด็นร่วม
สมัยที่มีความความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่
ของคนในสังคม (Mullen, 2006: 30-35) พร้อมทั้ง
ต้องสามารถถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น
ตลอดจนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ต่างๆ ออกมา
ในรูปแบบของงานเขียนเชิงวิชาการ เพื่อเป็นการ
จัดระบบข้อมูลความรู้ให้มีความเป็นรูปธรรมและ
พร้อมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาวิทยาการใหม่ ๆ
ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้

การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการ
ให้แก่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานอกจากจะเป็น
รากฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้
ให้แก่สังคมแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ของ
ตนในบริบทของการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เนื่องจากการเขียนเชิงวิชาการเป็นทักษะสำคัญ
ในฐานะเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการ
จัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน
ระดับอุดมศึกษาในทุกสาขาวิชา (Lavelle และ
Guarino, 2003: 1-2) โดยผู้เรียนจะต้องศึกษา
ค้นคว้าและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในสาขาวิชาที่
เรียน พร้อมทั้งต้องสามารถถ่ายทอดข้อมูล ความ
รู้ ความคิดเห็นออกมาในรูปแบบของงานเขียน
เชิงวิชาการ ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงาน
วิชาการ บทความวิชาการ รายงานการวิจัย เป็นต้น
(Scarcella, 2003: 3) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่าง
ยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิง
วิชาการให้แก่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เป็น
ผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาของตนอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง
สามารถนำเสนอข้อมูลความรู้ผ่านกระบวนการคิดได้
อย่างชัดเจนและเป็นระบบ และสามารถสังเคราะห์
สิ่งใหม่ๆ ในสาขาวิชาของตนได้อย่างสร้างสรรค์

ความสำคัญของการเขียนเชิงวิชาการ

การเขียนเชิงวิชาการเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อการพัฒนาผู้เขียน การสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพให้แก่แวดวงการศึกษา และสังคม ดังนี้

1. ความสำคัญต่อตัวผู้เขียน การเขียนเชิงวิชาการเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เขียนได้ฝึกฝนพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจในประเด็นที่เขียน ทักษะกระบวนการคิดและทักษะทางภาษา นอกจากนี้ ผลงานการเขียนเชิงวิชาการยังเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงวิชาการและวิชาชีพของผู้เขียนอีกด้วย

2. ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การเขียนเชิงวิชาการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียน การสอนและการประเมินผลความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่มีต่อวิชาที่เรียน

3. ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม การเขียนเชิงวิชาการเป็นผลงานการศึกษาค้นคว้าในประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่มี

อยู่หรือทำให้เกิดข้อค้นพบใหม่ๆ ซึ่งความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการนำไปพัฒนางานวิชาการ วิชาชีพ และสังคมให้ก้าวหน้า ต่อไป

ประเภทงานเขียนเชิงวิชาการที่จำเป็นในระดับอุดมศึกษา

งานเขียนเชิงวิชาการในระดับอุดมศึกษามีหลากหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีวัตถุประสงค์ โครงสร้าง รูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาที่ต่างกันออกไป ประเภทของงานเขียนเชิงวิชาการที่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนา ได้แก่ เรียงความวิชาการ การทบทวนวรรณกรรม บทความวิชาการ และรายงานวิชาการ ซึ่งเป็นประเภทงานเขียนที่จำเป็นต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการประกอบวิชาชีพในอนาคต ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เรียงความเชิงวิชาการ (academic essay) หมายถึง งานเขียนที่ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความเข้าใจของผู้เขียนเกี่ยวกับประเด็นใดประเด็นหนึ่งออกมาเป็นเรื่องราวด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบเรียงอย่างชัดเจน เป็นระบบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอได้ตรงตามวัตถุประสงค์

2. การทบทวนวรรณกรรม (literature review)

หมายถึง งานเขียนที่นำเสนอผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและทราบถึงข้อมูลปัจจุบันของความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

3. บทความเชิงวิชาการ (academic article)

หมายถึง งานเขียนที่แสดงความรู้และความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์ วิจัยของผู้เขียนเกี่ยวกับประเด็นร่วมสมัยทางวิชาการในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยอาศัยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีหลักฐานข้อเท็จจริงอ้างอิงที่เชื่อถือได้

4. รายงานเชิงวิชาการ (academic report)

หมายถึง งานเขียนที่นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นทางวิชาการอย่างมีระเบียบและเป็นระบบ มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ เนื้อหาของรายงานมุ่งเสนอผลที่ได้จากการศึกษาโดยไม่มี การต่อเติมให้ผิดไปจากข้อเท็จจริง

กระบวนการเขียนเชิงวิชาการ

กระบวนการเขียนเชิงวิชาการประกอบด้วย กระบวนการคิดและกระบวนการเขียนที่เป็นขั้นตอน มีความต่อเนื่อง ชับซ้อน สามารถย้อนกลับไปมาเพื่อพิจารณา ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข เพื่อ

ให้ได้ผลงานเขียนที่มีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาสาระ ส่วนวนภาษาและตรงตามวัตถุประสงค์ของงานเขียน กระบวนการเขียนงานเชิงวิชาการประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนเขียน ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการเขียน ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน และสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

1.2 การพิจารณาผู้อ่านในด้านอิทธิพลที่มีต่อเนื้อหา กลวิธีการเขียน การตัดสินคุณภาพและความคาดหวัง

1.3 การสะท้อนความคิดและการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน

2. การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน (research a topic) คือ การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนความคิดของผู้เขียน ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2.2 การเรียนรู้วิธีและกระบวนการในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามามาใช้งานเขียนของเรา เช่น การอ้างอิงโดยตรง การสรุป การเรียบเรียง เป็นต้น

2.3 การเรียนรู้วิธีการอ้างอิงที่มาของแหล่งข้อมูล

3. การวางแผน/ทำโครงร่างการเขียน (make a plan) เป็นการสร้างโครงสร้างของงานเขียน การจัดระบบหัวข้อหลัก หัวข้อย่อย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสามารถเปลี่ยนแปลงได้

4. การเขียนฉบับร่าง (write a draft) คือ การเขียนงานจากโครงร่างที่กำหนดไว้

5. การพิจารณาปรับแก้ (revise) คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงงานเขียน ซึ่งหมายรวมถึงกระบวนการในการพิจารณาใหม่ การเปลี่ยนรูป การตัดแปลง การพัฒนาย่อหน้า หรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทั้งหมดของงานเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องระหว่างการเขียน

6. การแก้ไข ปรับปรุง (edit) คือ กระบวนการทบทวน การเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขคำและประโยคในงานเขียน รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องในระหว่างการเขียน

7. การอ้างอิงที่มาของแหล่งข้อมูล (references)

การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการ

ความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการเป็นความสามารถในการนำเสนอข้อมูลความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีการให้ข้อมูลและอ้างอิงเหตุผลสนับสนุนข้อมูลความคิดอย่างมีระเบียบแบบแผน สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ มีความถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาและลักษณะงานเขียนแต่ละประเภท รวมทั้งสามารถสื่อความได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ผู้อ่านและบริบททางวิชาการ โดยความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4

ด้าน ได้แก่ ด้านการนำเสนอเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด หลักการใช้ภาษา และการใช้แหล่งข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการนำเสนอเนื้อหา คือ ความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างชัดเจนตรงประเด็น มีความเป็นเอกภาพ เลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์งานเขียน และเขียนได้อย่างถูกต้องตามรูปแบบงานเขียนเชิงวิชาการแต่ละประเภท

2. ด้านการเรียบเรียงความคิด คือ ความสามารถในการลำดับความคิดได้อย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล เชื่อมโยงความคิดทั้งในและระหว่างย่อหน้าได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ขยายความคิดสำคัญของเรื่องได้อย่างชัดเจน รอบด้านและแสดงเหตุผลประกอบความคิดที่สอดคล้องกับประเด็นหลักและหัวข้อเรื่อง

3. ด้านหลักการใช้ภาษา คือ ความสามารถในการเลือกใช้คำศัพท์วิชาการและใช้รูปประโยคได้อย่างถูกต้อง ใช้ภาษาได้หลากหลาย เลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสมกับงานเขียนเชิงวิชาการ รวมทั้งสะกดคำ เว้นวรรคตอนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านการใช้แหล่งข้อมูล คือ ความสามารถในการคัดเลือกข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นปัจจุบัน อ้างอิงและเขียนรายการอ้างอิงข้อมูลได้อย่างครบถ้วน สม่าเสมอ และถูกต้องตามหลักการเขียนงานเชิงวิชาการ

ในการประเมินความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการ ผู้ประเมินควรกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เทียบตรงและครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถในการเขียนเชิงวิชาการที่ต้องการประเมิน โดยสามารถใช้วิธีการประเมินได้ 2 วิธี ได้แก่ 1) วิธีประเมินภาพรวมของงานเขียน (holistic method) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินโดยใช้ความรู้สึกของผู้ตรวจและมุ่งเน้นการประเมินความสามารถในการสื่อความหมายในงานเขียนเป็นหลัก หรือ 2) วิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบย่อยของงานเขียน (analytic method) ซึ่งเป็นวิธีที่มุ่งแยกประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของงานเขียน โดยผู้ตรวจอาจใช้วิธีการหักคะแนน หรือใช้แผนการตรวจที่ผู้ตรวจหรือคณะผู้ตรวจได้สร้างขึ้น โดยแยกคุณลักษณะของงานเขียนออกเป็นด้านต่าง ๆ ก็ได้

อย่างไรก็ตาม วิธีการตรวจให้คะแนนงานเขียนทั้ง 2 วิธีต่างมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป กล่าวคือ วิธีประเมินภาพรวมของงานเขียนเป็นวิธีที่ประหยัดเวลาในการตรวจ แต่มีความเป็นอัตนัยสูงเนื่องจากใช้ความรู้สึกของผู้ตรวจเป็นเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการตัดสินคุณภาพงานเขียนของผู้ตรวจ

แต่ละคน ในขณะที่วิธีการวิเคราะห์ส่วนประกอบย่อยของงานเขียนเป็นวิธีการประเมินที่มีความเป็นปรนัยสูงกว่า เนื่องจากมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และยังช่วยให้ผู้เขียนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในแต่ละด้านของตน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนให้ดีขึ้นด้วย

การเขียนเชิงวิชาการเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังและพัฒนาให้กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องเขียนงานเชิงวิชาการหลากหลายประเภทตามความต้องการของแต่ละสาขาวิชา โดยการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเขียนงานเชิงวิชาการที่มีคุณภาพทั้งทางด้านเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด และการใช้ภาษานั้น ผู้สอนจะต้องคัดสรรวิธีและเทคนิคการสอนที่ช่วยพัฒนาทั้งกระบวนการคิดของผู้เขียน ทักษะการศึกษาค้นคว้า การใช้แหล่งข้อมูล รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับหลักการเขียนงานที่ถูกต้องตามมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานเขียนเชิงวิชาการที่มีคุณภาพและนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและการประกอบวิชาชีพได้ในอนาคต

ศุภวรรณ สัจพิบูล

บรรณานุกรม

- ชุติมา สัจจามันท์. (2549). "การเขียนบทความทางวิชาการ," **เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการเขียนบทความทางวิชาการ**. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2550). "การสื่อสารภาษาในงานเขียนทางวิชาการ," **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์** 24 (2) พฤษภาคม – สิงหาคม.
- สนม ครูทเมือง. (2550). **การเขียนเชิงวิชาการ**. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Lavelle, E., and Guarino, A. J. (2003). "A Multidimensional Approach to Understanding College Writing Processes," **Educational Psychology**. 23: 295-305.
- Johnson, B. (2003). "Teaching and Researching Critical Academic Writing: Scrutiny of an action research process. University of Southampton, United Kingdom," **Educational Action research**. 11: 365-387.
- Gaines, K. (2006). **The Basic of Academic Writing. MLA Handbook**. 4th ed. Finnish Virtual University. McAnsh, Miraftabi & Pennington.
- Mullen, C. A. (2006). "Best Writing Practices for Graduate Students: Reducing the Discomfort of the Blank Screen," **Kappa Delta Pi Record**. (Fall): 30-35.
- Scarcella, R. (2003). *Academic English : A Conceptual Framework*. University of California Linguistic Minority Research Institute, Irvine. [Online]. Available from : http://www.lmri.ucsb.edu/publications/03_scarcella.pdf [2006, May 11]
- Schleppegrell, M., and Colombi, M. C. (Eds.). (2002). **Developing advanced literacy in first and Second languages**. Mahway, NJ: Erlbaum.U.S. Census Bureau.